

6.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ÉS A CSEHSZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG CSORBATÓI JEGYZŐKÖNYVE EGYES FÜGGŐBEN LÉVŐ PÉNZÜGYI ÉS GAZDASÁGI KÉRDÉSEK VÉGLEGES RENDEZÉSE TÁRGYÁBAN

Csorbató, 1949. július 25. *

A Magyar Köztársaság Kormánya és a Csehszlovák Köztársaság Kormánya, attól az óhajtól vezettetve, hogy az országaik között fennálló kapcsolatokat az 1949. évi április hó 16. napján kelt Barátsági, Együttműködési és Kölcsönös Segélynyújtási Szerződés szellemében szorosabbra fűzék; felismerve azt, hogy ebből a célból rendezniük kell a még függőben lévő pénzügyi és gazdasági kérdéseiket, lelkiismeretes vizsgálat után megállapítva azt, hogy a két ország területén lévő azoknak a javaknak az értéke, amelyeket kölcsönösen átadni vagy amelyekről lemondani kívánnak, valamint a kölcsönös követeléseiknek és igényeiknek az összege – beleértve a vitatott és összezszerűen még meg nem határozott tételeket is – nem tüntet [fel] akkora különbséget, amely azoknak hosszadalmas nemzetközi tárgyalások útján történő pontos megállapítását indokolná, amely tárgyalások bizonytalan időre kitolnák a kérdés rendezését és oly zavaró elemet tartanának fenn, amely a két állam gazdasági együttműködésének továbbfejlesztését akadályozná, elhatározták, hogy az alábbiakban meghatározott jogokat, követeléseket és igényeket a jelen Jegyzőkönyvben megállapított feltételek és módozatok szerint kölcsönös kiegyenlítéssel rendezettnek tekintik, azokról lemondanak és azokat megszüntnek nyilvánítják.

Ebből a célból az alábbiakban állapodtak meg:

1. cikk

A magyar kormány kiegyenlítettnek nyilvánítja mindazokat a jogokat, követeléseket és igényeket, amelyeket a magyar állam, valamint a magyar közjogi és magánjogi jogi személyek az 1930. évi április hó 28. napján kelt Párizsi Egyezmények, az 1946. évi február 27. napján kelt Lakosságcsere Egyezmény és az 1947. évi február hó 10. napján kelt, Magyarországgal kötött Békeszerződés, valamint az ezeket kiegészítő megállapodások és okmányok alapján a csehszlovák állammal, a csehszlovák közjogi és magánjogi jogi személyekkel, valamint a csehszlovák állampolgárságú természetes személyekkel szemben támasztottak vagy támaszthatnának.

*A Csorbatói jegyzőkönyv szövegét BALOGH-FÖLDESI:1998 alapján közöljük Az irat prágai levéltári forrása: Archiv Ministerva zahraničnych vč, Praha. Dvoustranná mezinárodní smlouva 1949 – L 21-10. A lakosságcsere végrehajtását az államközi egyezmény mellett a csehszlovák–magyar vegyesbizottság hatvanhét véghatározata szabályozta. Az áttelepülők ingatlan és ingó vagyonának összeírását szabályozó véghatározatok alapján szabványosított adatlapok lehetővé tették az ingatlan- és ingóvagyon értékkülönbözetének, illetve a bankbetétek zárolása esetén bekövetkező veszteségeknek, továbbá a nemzeti gondnokság okozta károknak a dokumentálását és kiszámítását. A hátrahagyott ingatlanokról részletes kétnyelvű vagyonleltárt készítettek. Magyarországon a hatályos telepítési törvény a földreformmal összhangban 15 katasztrális holdban – 8,5 hektárban – határozta meg a felvidéki családok számára juttatott csereingatlan felső határát. A földvagyonnál jóval nehezebben megoldható a hátrahagyott, illetve a Magyarországon kapott lakások, házak és telkek korabeli értékkülönbözetének kiszámítása. A kitelepítésre kijelölt magyar családok Csehszlovákiában zárolt és ki nem fizetett bankbetétje, és az általuk 1947–1948-ban a "Lakosságcsere" megnevezésű csehszlovákiai gyűjtőszámlára befizetett és forintban ki nem egyenlített része szintén rendezetlen tétele a lakosságcsere. VADKERTY:1999, 98–149; KUGLER:2004. A szlovákiai magyarok kárpótlásához ld. KOMÁROMI NYILATKOZAT:2005. A Magyarországra áttelepítettek magyarországi kárpótlási ügyének 2004. évi helyzetéről ld. a magyar külügyminisztérium politikai államtitkárának állásfoglalását. BÁRSONY:2004.

2. cikk

A csehszlovák kormány kiegyenlítettnek nyilvánítja mindazokat a jogokat, követeléseket és igényeket; amelyeket a csehszlovák állam, valamint a csehszlovák közjogi és magánjogi jogi személyek az 1930. évi április hó 28. napján kelt Párizsi Egyezmények, az 1946. évi február 27. napján kelt Lakosságcsere Egyezmény és az 1947. évi február hó 10. napján kelt, Magyarországgal kötött Békesszerződés, valamint az ezeket kiegészítő megállapodások és okmányok alapján a magyar állammal és magyar közjogi és magánjogi jogi személyekkel, valamint a magyar állampolgárságú természetes személyekkel szemben támasztottak vagy támaszthatnának.

3. cikk

- (1) A csehszlovák kormány lemond arról a kereken 114 millió Kës összegű aktív egyenlegről, amely 1949. évi május hó 20. napján a Csehszlovák Államvasutak javára a Magyar Államvasutakkal szemben a vasúti szállításokból eredő kölcsönös követelések alapján fennállott.
- (2) A magyar kormány lemond arról az aktív egyenlegről, amely 1949. évi június 23. napján a Magyar Nemzeti Bank javára a Csehszlovák Nemzeti Banknál vezetett „Lakosságcsere” elnevezésű számlán (A és B alszámlán) fennállott és az áttelepült személyeknek az erre vonatkozó megállapodások alapján eszközölt befizetéseiből keletkezett.
- (3) Azok a jogok, követelések és igények, amelyek egyfelől az áttelepített és velük azonos elbírálás alá eső személyek, másfelől ezek régebbi lakóhelyének állama és ezen állam közjogi és magánjogi jogi személyei között az áttelepítés előtt akár a Lakosságcsere Egyezményből kifolyólag, akár bármely más címen keletkeztek, kölcsönösen kiegyenlítettnek és ennek következtében megszűntnek nyilváníthatnak.
- (4) Magyarország nem köteles a csehszlovák területről elhurcolt javakat Csehszlovákiának, és Csehszlovákia nem köteles a magyar területről elhurcolt javakat Magyarországnak visszaszolgáltatni.

4. cikk

A magyar kormány kiegyenlítettnek jelenti ki azokat a követeléseket és igényeket, amelyeket a magyar állam, valamint a magyar közjogi és magánjogi jogi személyek olyan jogszabályi, bírói, közigazgatási és egyéb intézkedések (mint például a birtoklástól való tényleges megfosztás) alapján támasztottak vagy támaszthatnának, amelyek által Csehszlovákiában lévő vagyoni jogaik és vagyoni érdekeik felett ennek a Jegyzőkönyvnek az aláírása előtt rendelkezés történt.

5. cikk

- (1) A csehszlovák kormány kiegyenlítettnek jelenti ki mindazokat a követeléseket és igényeket, amelyek a Magyarországon alkalmazott és a csehszlovák állam vagy csehszlovák közjogi és magánjogi jogi személyek érdekeit érintő földbirtok-politikai vagy földosztási intézkedésekből, továbbá állami vagy nemzeti tulajdonba vételből keletkeztek, vagy a jövőben keletkezhetnek.
- (2) A magyar kormány kiegyenlítettnek jelenti ki mindazokat a követeléseket és igényeket, amelyek Csehszlovákiában alkalmazott és a magyar állam vagy magyar közjogi és magánjogi jogi személyek érdekeit érintő földbirtok-politikai vagy földosztási intézkedésekből, továbbá állami vagy nemzeti tulajdonba vételből keletkeztek, vagy a jövőben keletkezhetnek.

6. cikk

A csehszlovák kormány lemond a csehszlovák államnak, a csehszlovák közjogi személyeknek és a csehszlovák nemzeti vállalatoknak Magyarország területén lévő ingó, ingatlan javairól, vállalatiról, vállalati fiókjairól, valamint a Magyarország területén lévő vállalatokban fennálló közvetlen vállalati érdekeltségeiről.

7. cikk

- (1) A magyar kormány átengedi a csehszlovák kormánynak a csehszlovák állam és a csehszlovák közjogi és magánjogi jogi személyek által kibocsátott azokat az értékpapírokat, amelyek a magyar államnak vagy magyar közjogi és magánjogi jogi személyek tulajdonát képezik és akár Magyarországon, akár a csehszlovák kormány által kijelölt letéti helyek őrzetében vannak.
- (2) A csehszlovák kormány átengedi a magyar kormánynak azokat a magyar állam és a magyar közjogi és magánjogi jogi személyek által kibocsátott az értékpapírokat, amelyek a csehszlovák államnak vagy csehszlovák közjogi és magánjogi jogi személyeknek tulajdonát képezik, és Csehszlovákia területén vannak.

8. cikk

A két kormány kölcsönösen kiegyenlítettnek nyilvánítja az 1945. évi augusztus hó 16. napja előtt akár államközi szerződéseken, akár bármely más címen keletkezett azokat a követeléseket, amelyek közöttük államközi elszámolást igényelnek, beleértve a kölcsönös áruforgalomból eredő követeléseket.

9. cikk

Jelen Jegyzőkönyv rendelkezései nem vonatkoznak azoknak a vállalatoknak követeléseire és igényeire, amelyek az 1947. évi február hó 10. napján Magyarországgal kötött Békeszerződés 7. és 28. cikkével összhangban harmadik államnak átadottak, és ennek tulajdonában vannak.

10. cikk

Azokat a fizetéseket és természetbeni szolgáltatásokat, amelyeket a jelen Jegyzőkönyv által rendezett követelések és igények egészében vagy részben történő kielégítésére teljesítettek, nem lehet tartozatlan fizetésnek, illetve szolgáltatásnak tekinteni, és nem lehet visszakövetelni.

11. cikk

- (1) A jelen Jegyzőkönyv végrehajtása céljából Vegyes Bizottságot kell felállítani, amelybe mind-egyik kormány három tagot nevez ki. A Bizottságot szükség esetén szakértőkkel lehet kiegészíteni.
- (2) A Bizottság maga határozza meg üléseinek helyét, és maga állapítja meg eljárási szabályait. Határozatait egyhangú szavazattal hozza, és a két kormány kötelezi magát azok végrehajtására.
- (3) Azokat az ügyeket, amelyekre nézve a Bizottság nem jut egyhangú határozatra, döntés végett a két kormány elé kell terjeszteni.
- (4) A Bizottság működését a jelen Jegyzőkönyv aláírásától számított 45 napon belül megkezd, és munkálatait további 6 hónapon belül be fogja fejezni. A két kormány bármelyikének kérésére a Bizottságot rendkívüli ülészakra ennek a határidőnek a lejárta után is össze lehet hívni.
- (5) A Bizottság tagjainak, valamint a szakértőknek tiszteletdíját és költségeit az a kormány viseli, amely őket kinevezte. Az esetleges egyéb költségeket a két kormány egyenlő arányban viseli.
Ez a Jegyzőkönyv a két kormány jóváhagyása után lép életbe. A jóváhagyás megtörténtéről a kormányok haladéktalanul kölcsönösen tájékoztatják egymást. Kiállított két, magyar és cseh nyelven készült példányban, azzal, hogy mind a két szöveg egyenlő érvényű.

Kelt Štrbské Pleson (sic!) ezerkilencszáznegyvenkilenc évi július hó huszonötödik napján.

BIZALMAS KIEGÉSZÍTŐ JEGYZŐKÖNYV

a Magyar Köztársaság és a Csehszlovák Köztársaság között egyes függőben lévő pénzügyi és gazdasági kérdések végleges rendezése tárgyában létrejött Jegyzőkönyvhöz

I. cikk

A Jegyzőkönyv 1. cikkéhez:

A magyar kormány érdektelennek nyilvánítja magát a magyar állampolgárságú természetes személyeknek mindazon jogai, követelései és igényei tekintetében, amelyeket ezek az 1930. évi április hó 28. napján kelt Párizsi Egyezmények, az 1946. évi február hó 27. napján kelt Lakosságcsere Egyezmény és az 1947. évi február hó 10. napján kelt, Magyarországgal kötött Békeszerződés, valamint az ezeket kiegészítő megállapodások és okmányok alapján a csehszlovák állammal, a csehszlovák közjogi és magánjogi jogi személyekkel, valamint a csehszlovák állampolgárságú természetes személyekkel szemben támasztottak vagy támaszthatnának. Ily követelések és igények érvényesítéséhez a magyar kormány támogatást nem nyújt.

II. cikk

A Jegyzőkönyv 2. cikkéhez:

A csehszlovák kormány érdektelennek nyilvánítja magát a csehszlovák állampolgárságú természetes személyeknek mindazon jogai, követelései és igényei tekintetében, amelyeket ezek az 1930. évi április hó 28. napján kelt Párizsi Egyezmények, az 1946. évi február hó 27. napján kelt Lakosságcsere Egyezmény és az 1947. évi február 10. napján kelt, Magyarországgal kötött Békeszerződés, valamint az ezeket kiegészítő megállapodások és okmányok alapján a magyar állammal, a magyar közjogi és magánjogi jogi személyekkel, valamint a magyar állampolgárságú természetes személyekkel szemben támasztottak vagy támaszthatnának. Ily követelések és igények érvényesítéséhez a csehszlovák kormány támogatást nem nyújt.

III. cikk

A Jegyzőkönyv 3. cikkéhez:

- (1) A két kormány hatályon kívül helyezettnek nyilvánítja az 1949. évi március hó 17. napján kelt Feljegyzés II. cikkét.
- (2) Az előző bekezdésben kinyilvánított hatálytalanítással és a Jegyzőkönyv 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt lemondással kapcsolatban a két kormány között egyetértés áll fenn abban a tekintetben; hogy amennyiben a csehszlovák külkereskedelmi minisztérium az 1949. évi március hó 17. napján kelt feljegyzés alapján Magyarországra történő kivitel engedélyezett és a szállítmányok kifizetése a „Lakosságcsere” számla terhére 1949. évi június hó 23. napjáig megtörtént, az ilyen exportszállítmányokat a magyar–csehszlovák klíringben újból meg kell fizetni.
- (3) A két kormány egyetért abban, hogy azokat az 1949. évi március hó 17. napján kelt feljegyzés 2. mellékletének 20. tétele szerint Csehszlovákiából Magyarországra történt szállításokat, amelyek a magyar–csehszlovák klíringben rendezettek, az előző bekezdés rendelkezései nem érintik.
- (4) Az 1949. évi március 17-én kelt feljegyzés alapján a Magyar Államvasutaknak a Csehszlovák Államvasutakkal szemben fennálló tartozásának részbeni fedezésére Magyarország által Csehszlovákia részére szállított és a magyar–csehszlovák klíringben elszámolt áruk ellenértéke továbbra is a klíring számlán fog szerepelni.
- (5) Egyetértés áll fenn a tekintetben, hogy a Jegyzőkönyv 3. cikkének (2) bekezdésében foglalt lemondás következtében a „Lakosságcsere” számla 1949. évi június hó 23. napjával megszűnik. Ennek

folyományaképpen mindazok a kifizetések, amelyeket 1949. évi június hó 23. napja után ennek a számlának a terhére teljesítettek, tekintet nélkül arra, hogy szállított áruk ellenértékéről vagy egyéb pénzügyi átutalásokról van-e szó, a magyar-csehszlovák klíringben újból kiegyenlítendő. Hasonlóképpen azok a Magyarországra irányuló csehszlovák áruszállítások, amelyek a „Lakosságcsere” számlára térítendő fizetés ellenében engedélyeztettek, amelyeknek kifizetése azonban 1949. évi június hó 23. napjáig nem történt meg, a magyar–csehszlovák klíringben számolandók el.

- (6) a) A két kormány elhatározta, hogy a Jegyzőkönyv 3. cikkében történt lemondásra, a fenti (1) bekezdés szerinti hatálytalanításra, valamint a fenti (2) és (5) bekezdésekben foglaltakra, végül a kölcsönösen előfordult téves könyvelésekre való tekintettel a különböző áruszállításokat a két kormány szakértői által felülvizsgálattják. A szakértők meg fogják állapodni abban, miként kell a szükséges átkönyveléseket végrehajtani, hogy a kölcsönös könyvelések a Jegyzőkönyv és Kiegészítő Jegyzőkönyv szövegének és szellemének, valamint a jelenleg érvényben lévő külkereskedelmi megállapodásoknak megfeleljenek.
- b) Egyetértés áll fenn a tekintetben, hogy amennyiben Magyarországot a csehszlovák részről teljesített szállítások átkönyvelése következtében olyan áruk ellenértékével terhelik meg, amelyek az árucserre tekintetében érvényes árulistában nem szerepelnek, illetőleg amelyekre nézve már nem áll kontingens rendelkezésre, az ilyen szállítások kiegyenlítése magyar részről csak minőségileg azonos értékű áruk egyetértőleg megállapítandó módozatok mellett eszközözlendő szállításával történhetik.
- (7) A két kormány egyetért abban, hogy a fenti (1) bekezdésben foglalt hatálytalanítás ellenére a Magyar Államvasutak által a Csehszlovák Államvasutak aktív egyenlegének részbeni fedezésére 1949. május hó elején teljesített 75 millió KèS átutalást nem kell visszafizetni.
- (8) A Jegyzőkönyv 3. cikke (1) bekezdésében foglalt lemondással kapcsolatosan a magyar kormány kiegyenlítettnek nyilvánítja a Magyar Államvasutaknak a csehszlovák állammal szemben fennálló kereken 13 millió KèS összegű követelését, amely hazatérő csehszlovák személyeknek és a keleti országokból Csehszlovákiába utazó munkásoknak 1949. évi május hó 20. napjáig terjedő időben a csehszlovák munkaügyi és népjóléti minisztérium intézkedésére Magyarországon át történt szállításából származik.
- (9) A fenti (1)–(6) bekezdésekben foglalt határozatokat a (6) bekezdésben említett szakértők hajtják végre.
- (10) A Jegyzőkönyv 3. cikke (3) bekezdésében foglaltak nem vonatkoznak egyfelől [az] áttelepültek és másfelől az előző tartózkodási helyük államában lakó természetes személyek között fennálló jogviszonyokra, amelyek tekintetében a két kormány érdektelennek nyilvánítja magát, és amelyek érvényesítéséhez támogatást nem nyújt.

IV. cikk

A Jegyzőkönyv 4. cikkéhez:

- (1) Amennyiben a Jegyzőkönyv 4. cikkében meghatározott követelések és igények magyar állampolgárságú természetes személyek által támasztottak vagy támasztatnának, a magyar kormány érdektelennek nyilvánítja magát, és érvényesítésükhöz támogatást nem nyújt.
- (2) A csehszlovák kormány a magyar vagyonok elkobzására vonatkozó csehszlovák jogalkotás fenntartása mellett a magyar állampolgárságú természetes személyeket meg fogja hagyni az olyan vagyontárgyak zavartalan használatában, amelyek a dolgozó osztálynak a szocialista gazdaságban szokásos vagyonához tartoznak, mint például kis mezőgazdasági üzemek, családi házak, lakásberendezések. Ezekben az esetekben is fenntartja azonban a csehszlovák kormány, hogy olyan intézkedéseket fogantathasson, amelyeket a szocialista gazdasági rend megvalósítása érdekében csehszlovák állampolgárságú természetes személyekkel szemben azonos esetekben alkalmaz.

- (3) a) Azok az esetek, amelyekben a (2) bekezdésben közelebbről meghatározott vagyontárgyak a magyar állampolgárságú természetes személy beleegyezése nélkül a csehszlovák állam vagy csehszlovák jogi és természetes személyek birtokában vannak, vagy ezek által kezeltetnek, nem esnek az említett bekezdés rendelkezései alá.
- b) Mint a (2) bekezdés rendelkezése alá nem eső vagyontárgyakat kell tekinteni különösképpen a vállalati részesedéseket, gépi berendezéseket, pénzbetéteket, értékpapírokat, biztosítási kötvényeket, építkezési telkeket és hasonlókat.

V. cikk

A jegyzőkönyv 5. cikkéhez:

Amennyiben a Jegyzőkönyv 5. cikkében meghatározott követelések és igények természetes személyek részéről támaszthatnak vagy támaszthatnának, úgy a két kormány ezek tekintetében magát érdektelennek nyilvánítja, és érvényesítésükhöz támogatást nem nyújt.

VI. cikk

A jegyzőkönyv 6. cikkéhez:

A csehszlovák kormány érdektelennek nyilvánítja magát a csehszlovák magánjogi jogi személyek és csehszlovák állampolgárságú természetes személyek Magyarország területén lévő ingatlan javai, vállalatai, vállalati fiókjai, valamint a Magyarország területén lévő vállalatokban fennálló vállalati érdekeltségei tekintetében.

- (2) a) A két kormány egyetért abban, hogy az egyfelől a csehszlovák ipari vállalatok, másfelől, ezeknek a jelen Jegyzőkönyv alapján a magyar állam tulajdonába került leányvállalatai, egyéb érdekeltségei és fiókjai között fennálló kapcsolatokat – különösen e vállalatok termelési tervére, nyersanyaggal való ellátására és a kivitelre vonatkozóan – a két állam szoros gazdasági együttműködésének szellemében továbbra is fenn kell tartani. E kapcsolatok fenntartásának módozatait a két állam tervgazdálkodására és kölcsönös érdekeire figyelemmel a Jegyzőkönyv 11. cikkében említett Bizottság fogja szabályozni.
- b) A két kormány egyetért abban, hogy a Magyar–Csehszlovák Bank Rt. felszámolását vegyes felszámoló bizottság fogja végrehajtani. Ez a bizottság a magyar kormánynak van alárendelve. Egyetértés áll fenn a tekintetben, hogy a felszámolás sima lebonyolítása érdekében mindkét kormány segítséget fog nyújtani.
- c) A két kormány egymás rendelkezésére bocsátja a birtokában lévő mindazokat az adatokat, amelyek alkalmasak a csehszlovák vállalatokban esetleg fennálló burkolt magyar, illetőleg a magyar vállalatokban esetleg fennálló burkolt csehszlovák érdekeltségek felderítésére.
- (3) A Jegyzőkönyv 6. cikkében nyilvánított lemondás alapján azok a csehszlovák tulajdonjogok, amelyekre nézve lemondás történt, a Jegyzőkönyv életbe lépésének napjával megszűntnek tekintendők. A csehszlovák jogosítottak e nappal megszűnnek a jogok hordozói és gyakorlói lenni.
- (4) „Magyarország területén lévő csehszlovák javak” kifejezése alatt azok a javak értendők, amelyek a magyar közgazdaság részévé váltak, vagy abból a célból vitettek Magyarországra, hogy a magyar közgazdaság részévé váljanak. A Jegyzőkönyv rendelkezéseinek gyakorlati végrehajtásánál esetleg felmerülő kétséges eseteket a Jegyzőkönyv 11. cikkében említett Bizottság a két kormány által megkötött barátsági egyezmény szellemében fogja rendezni.
- (5) a) Magyarország a csehszlovák javakkal együtt átveszi az azokat terhelő, dologilag biztosított kötelezettségeket. Csehszlovák vállalati fiókoknak a Jegyzőkönyvben foglaltak szerint magyar részről történt megszerzése esetében a magyar kormány átveszi a vállalati fiók követeléseit, valamint a fiókot terhelő kötelezettségeket.

- b) Vállalati érdekeltségnek tekintendők azok a tartós juttatás jellegével bíró hitelérdekeltségek is, amelyek a saját tőke kiegészítésére szolgáltak és a vállalat zavartalan működéséhez szükséges tőke rendelkezésre bocsátását célozták. Kétséges esetekben a Jegyzőkönyv 11. cikkében említett Bizottság dönt.
- c) Azokat a kölcsönös tartozásokat és követeléseket, amelyek egyfelől egyes olyan magyar vállalatok között, amelyekben a Jegyzőkönyv életbe lépése előtt csehszlovák vállalatok voltak érdekelve, másfelől az említett, azelőtt érdekelt egyes csehszlovák vállalatok között állanak fenn, amennyiben szükséges, a lehető legrövidebb időn belül összegszerűen meg kell állapítani. Ezt követően a kiegyenlítésükhöz szükséges transzfer módozatai a két kormány szakértői között tárgyalás anyagát fogják képezni.

VII. cikk

A Jegyzőkönyv 7. cikkéhez:

- (1) a) A magyar kormány érdektelennek jelenti ki magát a csehszlovák állam vagy csehszlovák közjogi és magánjogi jogi személyek által kibocsátott azoknak az értékpapíroknak a tekintetében, amelyek magyar állampolgárságú természetes személyek tulajdonában vannak:
- b) A csehszlovák kormány érdektelennek jelenti ki magát a magyar állam vagy a magyar közjogi és magánjogi jogi személyek által kibocsátott azoknak az értékpapíroknak a tekintetében, amelyek csehszlovák állampolgárságú természetes személyek tulajdonában vannak.
- (2) A két kormány megbeszélést fog folytatni abban az esetben, ha egyik állam kormányát vagy annak közjogi és magánjogi jogi személyeit harmadik államban kibocsátott olyan értékpapírból kifolyólag jogok illetik meg, amely értékpapír alapján a másik állam kormányát vagy annak közjogi és magánjogi jogi személyeit kötelezettségek terhelik.
- (3) Egyetértés áll fenn abban a tekintetben, hogy a jelen Jegyzőkönyv 7. cikkében meghatározott átengedési kötelezettség nem vonatkozik a Caisse Commune által kezelt kölcsönkötvényekre.

VIII. cikk

A Jegyzőkönyv 8. cikkéhez:

A két állam biztosítóvállalatai között 1945. évi augusztus hó 16. napja előtt kötött viszontbiztosítási szerződések hatályukat veszítik.

IX. cikk

- (1) A két kormány kijelenti, hogy a területükön fekvő olyan vagyon tekintetében, amelyre nézve a másik kormány magát érdektelennek nyilvánította, nem fognak megkülönböztető intézkedéseket tenni.
- (2) Egyetértés áll fenn a két kormány között a tekintetben, hogy olyan intézkedések, amelyeket a szocialista gazdasági rend megvalósítása érdekében saját magánjogi jogi személyeikkel és saját állampolgáraikkal szemben azonos esetekben alkalmaznak, nem tekinthetők megkülönböztető intézkedéseknek.

X. cikk

Azok az érdektelenségre vonatkozó egyes nyilatkozatok, amelyeket a Jegyzőkönyv és a Kiegészítő Jegyzőkönyv tartalmaznak, nem korlátozzák a kormányoknak azt a jogát, hogy állampolgáraik érdekében eljárjanak, amennyiben olyan szociális szolgáltatásokról (nyugdíjak, tartásdíjak stb.) van szó, amelyekre vonatkozóan a Jegyzőkönyv és Kiegészítő Jegyzőkönyv alapján nem történt lemondás.

XI. cikk

A két kormány kölcsönösen támogatni fogja egymást mindazokban az esetekben, amikor volt magyar állampolgár a csehszlovák állammal, illetőleg volt csehszlovák állampolgár a magyar állammal szemben egy harmadik állam állampolgársága által történt megszerzésének jogcímén igényt támaszt.

XII. cikk

A két kormány között egyetértés áll fenn a tekintetben, hogy a Magyarországgal kötött Békeszerződés 25. cikkének alkalmazási területét érintő és a jelen Jegyzőkönyv alapján történő lemondások nem vezethetnek az említett cikk alapján semmisnek nyilvánított jogállapot feléledéséhez. Azok a jogbizonytalanságok és joghátrányok (mint pl. a biztosításügy kérdése, ideértve a biztosítási állományok átruházásából stb. előállott kérdéseket is), amelyek abból származnak, hogy a hivatkozott 25. cikkel tervezett rendezés nem következett be, a Jegyzőkönyv 11. cikkében említett Bizottság által kidolgozandó jogszabályok és közigazgatási intézkedések útján kiküszöbölendők, ezek az intézkedések egyik kormányra sem róhatnak anyagi megterhelést.

XIII. cikk

- (1) A magyar kormány visszaszolgáltatja a Csehszlovákiából 1938. évi november hó 3. napja után elhurcolt és jelenleg a magyar kormány birtokában lévő művészeti, történelmi vagy régészeti értékű tárgyakat.
- (2) A csehszlovák kormány kijelenti, hogy fentiekben meghatározott olyan javak tekintetében, amelyek jelenleg nincsenek a magyar kormány birtokában, pótlást nem kíván.
- (3) A két kormány kölcsönösen annak a szándékának ad kifejezést, hogy a másik állam népeinek szellemi örökségéhez tartozó, rendelkezésük alatt álló jelentős művészeti, történelmi vagy régészeti értékű tárgyakat egymásnak átadják. Az átadás kérdése a kulturális egyezmény keretében szabályozandó.

XIV. cikk

A két kormány egyetért abban, hogy a Jegyzőkönyv aláírásától számítva 45 napon belül külön Vegyes Bizottságban tárgyalásokat indítanak az iratcserék kérdésének, valamint a bírói, közigazgatási és pénzügyi letétek kölcsönös kiadásának rendezésére.

XV. cikk

- (1) A magyar kormány érdektelennek nyilvánítja magát annak az egyházi vagyonnak a tekintetében, amely a Csehszlovák Köztársaság területén van, és a magyar állam területén székhellyel bíró egyházi jogi személy vagy szerv (javadalmas) tulajdonához vagy javadalmához tartozik.
- (2) A csehszlovák kormány érdektelennek jelenti ki magát annak az egyházi vagyonnak a tekintetében, amely a Magyar Köztársaság területén van, és a csehszlovák állam területén székhellyel bíró egyházi jogi személy vagy szerv (javadalmas) tulajdonához vagy javadalmához tartozik.

XVI. cikk

A két kormány egyetért abban, hogy a közös határ mindkét oldalán 15 km mélységben fekvő ingatlanok kérdését úgy kell rendezni, hogy a magyar területen lévő csehszlovák tulajdon a magyar állam tulajdonába és a csehszlovák területen lévő és eddig el nem kobzott magyar tulajdon a csehszlovák állam tulajdonába menjen át. A kérdés részletes rendezése külön Vegyes Bizottság feladatát fogja képezni, amely tárgyalásait a Jegyzőkönyv aláírásától számított 45 napon belül Bratislavában meg fogja kezdeni.

XVII. cikk

A két kormány között megállapodás jött létre, arra nézve, hogy az úgynevezett régi-korona-követelések kölcsönös elszámolására létesített elszámoló hivatalok megszűnnek. Maguk a követelések a Jegyzőkönyv 8. cikkének rendelkezései aláesnek.

XVIII. cikk

A Jegyzőkönyv és jelen Kiegészítő Jegyzőkönyv rendelkezései semmilyen vonatkozásban sem érintik a két állam vagy természetes és jogi -személyeik jelenleg fennálló ipari-, irodalmi- és szellemi tulajdon-jogát.

XIX. cikk

- (1) Amennyiben egy harmadik állam vagy annak természetes és jogi személyei, vagy más természetes személyek, akikkel szemben a két állam egyikének sem áll módjában fennhatóságát érvényesíteni, igényt emelnek olyan vagyontárgyakra és vagyonerőkre vagy ezek ellenértékére, amelyeket az egyik kormány a másik kormánynak átengedett vagy amelyről lemondott, vagy amelyre vonatkozóan támasztott vagy támasztható követelés és igény kiegyenlítettnek nyilvánított – beleértve az átengedést, a lemondást, a kiegyenlítés tényére alapított követeléseket és igényeket is -, az említett igények kielégítése azt az államot fogja terhelni, amely az említett vagyontárgyaknak vagy vagyonerőeknek birtokában van. Amennyiben valamely vagyon a két állam között meg van osztva, úgy a kiegyenlítés a két államot a vagyonrészeknek megfelelő arányban fogja terhelni. Ez a rendelkezés a Jegyzőkönyv 1. és 2. cikkében foglalt és az 1930. évi április hó 28. napján kelt Párizsi Megállapodásokra vonatkozó kiegyenlítési nyilatkozatot nem érinti.
- (2) Az említett igények elhárítására a két kormány egymásnak minden rendelkezésre álló eszközzel támogatást fog nyújtani, és a Jegyzőkönyv végrehajtását a másik féllel egyetértésben úgy fogja irányítani, hogy az ilyen igények elhárításához az előfeltételek lehetőleg adva legyenek.
- (3) A két kormány egymást az ellenük emelt igényekről, illetve az ellenük indított eljárásokról a Jegyzőkönyv életbe lépése után – mihelyt lehetséges – tájékoztatni fogja, és gondoskodni fog arról, hogy a másik kormánynak alkalma legyen arra, hogy az eljárás vagy a tárgyalások során érdekeit megvédhesse.
- (4) Ha a két kormány közös fáradozásai ellenére a Jegyzőkönyv életbe lépése után az az állam vagy annak jogi személye kötelezettnek fizetésre vagy szolgáltatásra, amelyik a kielégítéssel az (1) bekezdés értelmében nem tartozik, akkor annak részére, aki az igényét érvényesítette, a fizetést vagy a szolgáltatást a másik kormány fogja teljesíteni. Ha az (1) bekezdésben említett állam, jogi vagy természetes személy a Jegyzőkönyv életbe lépése után igényének teljesítését az említett bekezdés értelmében erre nem kötelezett államtól vagy annak jogi személyeitől kikényszerítette, úgy a másik állam a megtörtént teljesítéssel azonos értékű térítést köteles nyújtani. Ez a térítés azonban nem lehet magasabb, mint a tekintetbe jövő vagyonnak vagy az (1) bekezdés értelmében kiszámítandó vagyonrésznek a Jegyzőkönyv aláírása napján fennálló értéke.
- (5) A térítés nyújtását meg lehet tagadni, ha az erre egyébként kötelezett államot a másik állam az eljárásról vagy tárgyalásokról nem értesítette, vagy ha a pótlás nyújtását megtagadó államnak a másik állam mulasztása vagy hanyagsága folytán nem volt módja arra, hogy az eljárásban vagy a tárgyalásokon részt vegyen. A két kormány annak a meggyőződésének és kívánságának ad kifejezést, hogy a Jegyzőkönyvben és a Bizalmas Kiegészítő Jegyzőkönyvben foglalt kölcsönös lemondások és érdektelenségi nyilatkozatok nem fogják a két ország között fennálló gazdasági kapcsolatok lazulását eredményezni, hanem ellenkezőleg, a közöttük függőben

lévő egyes pénzügyi és gazdasági kérdéseknek végleges elrendezése jelentős akadályt hárított el gazdasági együttműködésük kifejlesztésének útjából. Ennek megfelelően a két kormány elhatározta, hogy mindent megtesznek gazdasági kapcsolataik megszilárdítása, gazdasági együttműködésük kiépítése és a kölcsönös technikai segélynyújtás megszervezése iránt, a két ország tervgazdaságának keretében, azzal összhangban és mindkét ország érdekeinek szem előtt tartásával.

Ez a Bizalmas Kiegészítő Jegyzőkönyv a Magyar Köztársaság és a Csehszlovák Köztársaság között egyes függőben lévő pénzügyi és gazdasági kérdések végleges rendezése tárgyában a mai napon létrejött Jegyzőkönyv alkotórésze, és azzal együtt lép életbe. Kiállított két, magyar és cseh nyelven készült példányban azzal, hogy mindkét szöveg egyenlő érvényű.

Kelt Štrbské Pleso (sic) ezerkilencszáznegyvenkilenc évi július hó huszonötödik napján.